Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Большенуркеевская средняя общеобразовательная школа»
Сармановского муниципального района РТ

Рассмотрено
на заседании МО
____________Ашрафзянова Г.А.
Протокол № 1 от 21.08. 2023 г.

Согласовано
Заместитель директора по УР
__________Хайруллина Л.Н.
22.08. 2023 г.

Утверждено и введено приказом № 75
от 23.08. 2023 г.
Директор МБОУ «Большенуркеевская СОШ»:
____________ Л.Н. Шайхеразиева

Рабочая программа по родному (татарскому) языку для 7 класса

Принято на заседании
педагогического совета
№2 от «23» 08 2023 г.

Составитель: учитель 1квалификационной категории
родного (татарского)языка и литературы
Хайруллина Л.Н.

2023-2024 учебный год

Пояснительная записка

Рабочая программа разработана для 7 класса, изучающих татарский язык как родной, в соответствии с нормативно-правовыми и инструктивно-методическими документами:

- Федеральный закон № 273-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации» от 29 декабря 2012 года;
- Федеральный государственный образовательный стандарт основного общего образования и науки Российской Федерации (утвержден приказом МОиН РФ от 17 декабря 2010 № 1897);
- Примерная программа по учебного предмета «Родной (татарский) язык» для общеобразовательных организаций с обучением на татарском языке (5-11 классы). Составители: Г.Р. Галиуллина, М.М.Шакурова (протокол от 16 мая 2017 г. № 2/17)
- Основная образовательная программа основного общего образования МБОУ «Большенуркеевская СОШ» Сармановского района;
- Учебный план МБОУ «Большенуркеевская СОШ» Сармановского района на 2023-2024 учебный год.

Используемые учебник:

Татарский язык. 7 класс. Учебное пособие для общеобразовательных организаций с обучением на татарском языке. Н.В.Максимов, Г.А.Набиуллина, Казань.Татарское книжное издательство. 2014.

Формы и средства контроля: диктант; тест; письменная проверочная работа, устный опрос, изложение, сочинение, творческая работа.

Общая характеристика учебного предмета

Татарский язык – важнейшее средство познания других наук, средство развития мышления и воспитания учащихся. Обучение татарскому языку в 7 классе должно заложить основы для его последующего развития и совершенствования при наличии значимой для учащихся речевой практики. Программа базируется на современных подходах к обучению языка: сознательно-коммуникативном и культурологическом. Основными принципами обучения татарскому языку в 7 классе являются принципы коммуникативности, сознательности (системности). Второй подход, реализуемый в обучении татарскому языку,- культурологический. В соответствии с этим подходом обучение татарскому языку должно обеспечивать приобщение учащихся к культуре татарского народа, готовность и способность к диалогу культур.

Цели обучения татарскому языку – научить школьников практически владеть родным языком. В ходе изучения родного языка формируются речевые способности обучающегося, культура речи, интерес к родному языку, трепетное отношение к национальной культуре, традициям и обычаям, заложить основу формирования функционально грамотной личности, обеспечить языковое и речевое развитие ребенка.

Задачи преподавания татарского языка в школе состоят в том, чтобы:

- дать определенный круг знаний о строе татарского языка, его структуре, уровнях и единицах (фонемах, морфемах, лексемах, типах словосочетаний и предложений),

- сформировать навыки конструирования единиц речи (высказываний и сложных синтаксических целых) и умения построить функционально-смысловые типы речи (повествование, описание, рассуждение) в устной и письменной, а также использовать их с учетом стилистических норм, целей и условий языковой коммуникации, речевого этикета;
- выработать орфоэпические, интонационные, орфографические и пунктуационные навыки, привить навыки различных видов чтения;
– пробудить интерес к изучению татарского языка

Место учебного предмета в учебном плане

Учебный предмет «Родной (татарский) язык» в учебном плане школы: относится к предметам области «Филология». На изучение предмета в 7 классе отводится 102 часов (3 часа в неделю).

Примечание: 1.В связи с выпадением праздничных дней (Первое сентября, 23 февраля, 8 Марта, 9 Мая) на дни проведения уроков объединяются близкие по содержанию темы или данные занятия восполняются за счет уроков повторения изученного за год (на основании решении педсовета от 23.08.2023 и приказа № 75 от 23.08.2023). Часть учебного материала дается на самостоятельную проработку

Планируемые результаты изучения предмета

Предметные результаты	Метапредметные результаты	Личностные результаты
• представление об основных функциях языка, о роли татарского языка как национального языка татарского народа, как государственного языка Республики Татарстан, о связи языка и культуры народа, о роли родного языка в жизни человека и общества; • понимание места родного языка в системе гуманитарных наук и его роли в образовании в целом; • усвоение основ научных знаний о родном языке; понимание взаимосвязи его уровней и единиц; • освоение базовых понятий лингвистики: лингвистика и ее основные разделы; язык и речь, речевое общение, речь устная и письменная; монолог, диалог и их виды; ситуация речевого общения; разговорная речь, научный, публицистический, официально-деловой стили, язык художественной литературы;	• владение всеми видами речевой деятельности: • адекватное понимание информации устного и письменного сообщения; • владение разными видами чтения; • адекватное восприятие на слух текстов разных стилей и жанров; • способность извлекать информацию из разных источников, включая средства массовой информации, компакт-диски учебного назначения, ресурсы Интернета; умение свободно пользоваться словарями различных типов, справочной литературой; • овладение приемами отбора и систематизации материала на определенную тему; умение вести самостоятельный поиск информации, ее анализ и отбор; • умение сопоставлять и сравнивать речевые высказывания с точки зрения их содержания, стилистических особенностей и использованных языковых средств;	• понимание татарского языка как одной из основных национально-культурных ценностей татарского народа, определяющей роли родного языка в развитии интеллектуальных, творческих способностей и моральных качеств личности; его значения в процессе получения школьного образования; • осознание эстетической ценности татарского языка; уважительное отношение к родному языку, гордость за него; потребность сохранить чистоту татарского языка как явления национальной культуры; стремление к речевому самосовершенствованию; • достаточный объем словарного запаса и усвоенных грамматических средств для свободного выражения мыслей и чувств в процессе речевого общения; способность к самооценке на основе наблюдения за собственной речью.

жанры научного, публицистического, официально-делового; • стилей и разговорной речи; функционально-смысловые типы речи (повествование, описание, рассуждение); текст, типы текста; основные единицы языка, их признаки и особенности употребления в речи; • овладение основными стилистическими ресурсами лексики и фразеологии татарского языка, основными нормами татарского литературного языка (орфоэпическими, лексическими, грамматическими, орфографическими, пунктуационными), нормами речевого этикета; использование их в своей речевой практике при создании устных и письменных высказываний; • опознавание и анализ основных единиц языка, грамматических категорий языка, уместное употребление языковых единиц адекватно ситуации речевого общения; • проведение различных видов анализа слова (фонетического, морфемного, словообразовательного, лексического, морфологического), синтаксического анализа словосочетания и предложения, многоаспектного анализа с точки зрения его основных признаков и структуры, принадлежности к определенным функциональным разновидностям языка, особенностей языкового оформления, использования выразительных средств языка; • понимание коммуникативно-эстетических возможностей лексической и грамматической синонимии и использование их в собственной речевой	• способность определять цели предстоящей учебной деятельности (индивидуальной и коллективной), последовательность действий, а также оценивать достигнутые результаты и адекватно формулировать их в устной и письменной форме; • умение воспроизводить прослушанный или прочитанный текст с разной степенью свернутости; • умение создавать устные и письменные тексты разных типов, стилей речи и жанров с учетом замысла, адресата и ситуации общения; • способность свободно, правильно излагать свои мысли в устной и письменной форме; • владение разными видами монолога и диалога; • соблюдение в практике речевого общения основных орфоэпических, лексических, грамматических, стилистических норм современного татарского литературного языка; соблюдение основных правил орфографии и пунктуации в процессе письменного общения; • способность участвовать в речевом общении, соблюдая нормы речевого этикета; • способность оценивать свою речь с точки зрения ее содержания, языкового оформления; умение находить грамматические и речевые ошибки, недочеты, исправлять их; совершенствовать и редактировать собственные тексты; • умение выступать перед аудиторией сверстников с небольшими сообщениями, докладами; • применение приобретенных знаний, умений и навыков в повседневной жизни; способность использовать родной язык как средство получения знаний по другим учебным предметам, применять полученные знания, умения и навыки анализа языковых явлений на	

практике; • осознание эстетической функции татарского языка, способность оценивать эстетическую сторону речевого высказывания при анализе текстов художественной литературы.	межпредметном уровне (на уроках иностранного языка, литературы и др.); • коммуникативно-целесообразное взаимодействие с окружающими людьми в процессе речевого общения, совместного выполнения какой-либо задачи, участия в спорах, обсуждениях; овладение национально-культурными нормами речевого поведения в различных ситуациях формального и неформального межличностного и межкультурного общения.	

Содержание учебного предмета

Название раздела	Краткое содержание	Модуль воспитательной программы «Школьный урок»	Количество часов
Повторение изученного материала в 6-м классе. Простое предложение	Повторение пройденного о предложении. Грамматическая (предикативная) основа предложения. Особенности связи подлежащего и сказуемого. Порядок слов в предложении. Интонация простого предложения. Логическое ударение. Умение выделять с помощью логического ударения и порядка слов наиболее важное слово в предложении, выразительно читать предложения.	установление доверительных отношений между педагогическим работником и его обучающимися, способствующих позитивному восприятию обучающимися требований и просьб педагогического работника, привлечению их внимания к обсуждаемой на уроке информации, активизации их познавательной деятельности; побуждение обучающихся соблюдать на уроке общепринятые нормы поведения, правила общения со старшими (педагогическими работниками) и сверстниками (обучающимися), принципы учебной дисциплины и самоорганизации	
Синтаксис	Основные единицы синтаксиса. Текст как единица синтаксиса. Предложение как единица синтаксиса. Повторение пройденного о словосочетании. Связь слов в словосочетании; согласование, управление, примыкание. Виды словосочетаний по морфологическим	привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения	

	свойствам главного слова (глагольные, именные, наречные). Умение правильно употреблять форму зависимого слова при согласовании и управлении. Умение использовать в речи синонимические по значению словосочетания.		
Двусоставные предложения и односоставные предложения	Группы односоставных предложений. Односоставные предложения с главным членом сказуемым (определенно-личные, неопределенно-личные, безличные) и подлежащим (назывные). Синонимия односоставных и двусоставных предложений, их текстообразующая роль. Умение пользоваться двусоставными и односоставными предложениями как синтаксическими синонимами. Умение пользоваться в описании назывными предложениями для обозначения времени и места. Рассказ на свободную тему.	организация шефства мотивированных и эрудированных обучающихся над их неуспевающими одноклассниками, дающего обучающимся социально значимый опыт сотрудничества и взаимной помощи	
Главные члены предложения. Второстепенные члены предложения	Повторение пройденного о подлежащем. Способы выражения подлежащего. Повторение изученного о сказуемом. Составное глагольное сказуемое. Составное именное сказуемое. Тире между подлежащим и сказуемым. Синтаксические синонимы главных членов предложения, их текстообразующая роль. Умение интонационно правильно произносить предложения с отсутствующей связкой; согласовывать глагол-сказуемое с подлежащим, выраженным словосочетанием. Умение пользоваться в речи синонимическими вариантами выражения подлежащего и сказуемого. Публицистическое сочинение о памятнике культуры (истории) своей местности.	инициирование и поддержка исследовательской деятельности обучающихся в рамках реализации ими индивидуальных и групповых исследовательских проектов, что даст обучающимся возможность приобрести навык самостоятельного решения теоретической проблемы, навык генерирования и оформления собственных идей, навык уважительного отношения к чужим идеям, оформленным в работах других исследователей, навык публичного выступления перед аудиторией, аргументирования и отстаивания своей точки зрения; привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения;	

	Повторение изученного о второстепенных членах предложения. Прямое и косвенное дополнение (ознакомление). Несогласованное определение. Приложение как разновидность определения; знаки препинания при приложении. Виды обстоятельств по значению (времени, места, причины, цели, образа действия, условия, уступительное). Сравнительный оборот; знаки препинания при нем. Умение использовать в речи согласованные и несогласованные определения как синонимы. Характеристика человека как вид текста; строение данного текста, его языковые особенности.	использование воспитательных возможностей содержания учебного предмета через демонстрацию обучающимся примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через подбор соответствующих текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе	
Повторение		использование воспитательных возможностей содержания учебного предмета через демонстрацию обучающимся примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через подбор соответствующих текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе	
Развитие устной и письменной речи. Диктант. Изложение. Сочинение.		привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения; использование воспитательных возможностей содержания учебного предмета через демонстрацию обучающимся примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через подбор соответствующих текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе	
Всего			102

Аңлатма язуы

7 нче сыйныфта татар теленнән эш программасы түбәндәге документларга нигезләнеп төзелде:
1. Россия Федерациясендә мәгариф турында” Россия Федерациясенең федераль Законы (29.12.2012 №273-ФЗ)
2. Татар телендә гомуми төп һәм урта белем бирү мәктәпләре өчен ана теленнән программа (5–9 нчы сыйныфлар) (төзүче-авторлары: Г.Р.Галиуллина, М.М.Шәкүрова). – Казан, 2013.
3. Төп гомуми белем бирүнең Федераль дәүләт белем бирү стандарты (Россия Мәгариф һәм Фән министрлыгында 2010 нчы елның 17 нче декабрь боерыгы 1897 нче номер белән расланган, РФ Юстиция Министрлыгында 19644 нче регистрацион номеры белән 2011нче елның 1 нче февралендә теркәлгән).
4. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе «Зур Нөркәй урта гомуми белем бирү мәктәбе»нең 2023 – 2024 нче уку елына укыту планы.
5. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының «Зур Нөркәй урта гомуми белем бирү мәктәбе» төп белем бирү буенча төп укыту программасы

Татар теленнән гомуми төп белем бирүнең максаты һәм бурычлары:
- укучыларда лингвистик (тел), аралашу (коммуникатив), этнокультура өлкәсенә караган (культурологик) компетенцияләр булдыру;
- укучыларның татар теленең фонетик, орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик нигезләреннән алган белемнәрен системалаштыру, катлаулырак формаларда өйрәтүне дәвам итү;
- укучыларның иҗади һәм мөстәкыйль фикерли алу мөмкинлекләрен үстерү, үз фикерләрен дәлилләргә күнектерү;
- телнең төп грамматик чараларын сөйләм процессында куллануга ирешү;
- татар әдәби тел нормаларын һәм стилистик мөмкинлекләрен ачык күзаллауга, аларны тиешенчә куллана белүгә өйрәтү;
- телнең милли мәдәниятнең чагылышы булуын, тел һәм тарих бердәмлеген аңлату; татар теленең милли-мәдәни үзенчәлегенә төшендерү; татар һәм башка халыкларның рухи мирасына ихтирам тәрбияләү.

Эш программасында уку елы дәвамында татар теленнән 102 дәрес үткәрү планлаштырыла.

Татар телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең 7 нче сыйныфы уку әсбабы (Татар теле. 7 нче сыйныф.Н.В.Максимов, Г.Ә.Нәбиуллина. Казан.Татарстан китап нәшрияты, 2014) файдаланыла.

Искәрмә: Мәктәп директорының 23.08.2023 . 75 нче санлы боерыгы нигезендә расланган бәйрәм һәм каникул көннәренә туры килгән дәресләрне 5.2. пункты буенча үткәрү гамәлгә кертелде.

Бирелгән программа буенча укучыларының тел осталыкларына һәм күнекмәләренә таләпләр

Шәхси нәтиҗәләр	Предметны үзләштерү барышында ирешкән нәтиҗәләр	Предметара нәтиҗәләр
- татар теленең татар халкы өчен төп милли-мәдәни кыйммәт булуын, ана телендә шәхеснең әхлакый, рухи һәм иҗади яктан формалашудагы ролен аңлау; - туган телгә мәхәббәт һәм аның белән горурлану хисләре тәрбияләү, туган телне саклау һәм үстерү өлкәсендә эшләргә теләк, омтылыш уяту; - туган телдә аралашу, үз фикереңне һәм хисләреңне төгәл, анык, күпьяклы итеп белдерү өчен кирәкле булган сүзлек составын һәм грамматик, стилистик чараларны белү; - аралашу төренә һәм ситуациясенә бәйле сөйләмне куллана һәм үзара бәйли белү; - иптәшләренең сөйләменә игътибар итү, үзеңнең сөйләмеңә күзәтеп бәя бирү, хаталарны төзәтү, бәхәстә катнашу, төрле дәлилләр кулланып, тема буенча фикер	-сөйләмиятнең барлык төрләрен (тыңлау, аңлау, уку, язу) үзләштерү: язма һәм сөйләмтеленә караган мәгълүматның темасын, төп һәм өстәмә фикерен аңлау; төрле стильгә һәм жанрга караган текстларны дөрес уку һәм аңлау; төрле чыганаклардан мәгълүмат туплый белү; сүзлекләрдән һәм электрон чаралардан дөрес файдалана белү; аерым бер темага караган материалны туплый, анализлый, эшкәртә һәм үзгәртә белү; - татар теленең төп функцияләрен, татар теленең башка төрки телләр арасында тоткан урынын, телнең мәдәният, җәмгыятьбелән тыгыз бәйләнешен аңлау; туган тел турындагы фәнни белемнәрнеңнигезен булдыру, тел катламнарының, ярусларының	-татар теленең башка фәннәрне өйрәнү һәм белем алу чарасы икәнен аңлау; - татар телен әдәбият белән бәйләп, тел чараларының матур әдәбият әсәрләрендәгетәэсир көчен, сәнгатьлелеген булдыруда ролен ачыклау; чор әдәбиятына хас тел-сурәтләү чараларының үзенчәлекләрен ачу; - телне әдәбият белән бәйләп, укыган яки тыңлаган әсәрнең эчтәлеген, планын, конспектын, резюмесын логик эзлекле итеп язарга, сөйләргә өйрәтү; - телне мәдәният белән бәйләп, татар теленең байлыгына һәм матурлыгына хөрмәт, зәвык тәрбияләү; татар телен рус теле белән бәйләп, телләр һәм халыклар арасындагы уртак хәзинә – рухи кыйммәтләргә ихтирам, башка милләт

алышу.	үзара бәйләнешен һәммөнәсәбәтен аңлау; - тел белеменең төп төшенчәләрен үзләштерү, аның тармаклары турында мәгълүмат булдыру; тел һәм сөйләм, сөйләмтөрләре, аралашу ситуацияләре; сөйләм теле, функциональ стильләр, матур әдәбият теле; текст һәм аның төрләре; телнең төп берәмлекләре, аларның аермалы билгеләрен, сөйләмдә кулланылу үзенчәлекләрен белү; - телнең төп стилистик чараларын, телнеңәдәби нормаларын, сөйләм әдәбе нормаларын белү, аларны сөйләмдә дөрескулланырга өйрәнү; - тел һәм сөйләм берәмлекләрен аера һәм анализлый белү; тел һәм стилистик чараларның кулланылышына бәйле рәвештәсөйләм төрләрен аера һәм чагыштыра белү; - телнең сәнгати чараларын аеру, аларныңэстетик функцияләрен белү	вәкилләренә карата түземле–ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияләү; телләрнең үзара багланыш-мөнәсәбәтләрен, шул мөнәсәбәтләр нәтиҗәсендә уртак төшенчәләр һәм тел берәмлекләре барлыкка килүне аңлату; - рус һәм чит телләр, әдәбиятлар белән бәйләп, татар теленең милли-мәдәни үзенчәлекләрен өйрәтү, алган белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда куллану; - телне тарих, җәмгыять белеме фәннәре белән бәйләп, дөнья, кешелек җәмгыяте, аның үсеше турында күзаллау формалаштыру, җәмгыять үсешенең телгә турыдан-туры мөнәсәбәте булуын җиткерү; - татар теле дәресләрендә алган белем һәм күнекмәләрне телнең кеше һәм җәмгыять тормышында тоткан урынын аңларга ярдәм итү; сөйләмне дөрес куллана, бәяли белергә, үз фикереңнең уңай һәм тискәре якларын аңларга, камилләштерергә өйрәтү; - әдәби әсәрләрнең теле белән эшләгәндә, татар теле – бәйләүче чараларга бик бай тел,шул чаралар системасын, алар белдергән мәгънәләрне нәтиҗәлерәк үзләштерү максатыннан, стиль мөмкинлекләрен дә исәпкә алып, фикерне төгәл бирердәй сүзтезмә һәм җөмләләрне телебез хәзинәсеннән сайлап ала белү.

Эчтәлекнең темаларга бүленеше

№	Бүлек һәм темаларның исеме	Уку материалының эчтәлеге	Тәрбия программасының “Мәктәп дәресе” модуле	Барлык сәгатьләр
1.	Морфология, сүз ясалышы һәм орфографиядән үткәннәрне кабатлау. 6 нчы сыйныфта үткәннәрне искә төшерү.	Сүз төркемнәре. Сүзләрнең ясалыш ягыннан төрләре, мәгънәле кисәкләре, мәгънәләре, сөйләмдәге роле.Укыту процессында әңгәмә, дәреслек һәм башка чыганаклар белән эш, гади план буенча хикәя язу формалары кулланыла.Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:Сүз ясалышы төрләрен аера алуларына ирешү. Сүзнең мәгънәле кисәкләрен таба, аларны шартлы билгеләр белән күрсәтә белү. Сүзләрнең ясалышы ягыннан төрләрен белү.Контроль төрләре: сорауларга җавап, тест.Мөстәкыйль эш төрләре: тест, грамматик анализ, кечкенә күләмле хикәя язу, контроль диктант, сочинение язу.	педагогик хезмәткәр белән аның укучылары арасында ышанычлы мөнәсәбәтләр урнаштыру, укучыларның педагогик хезмәткәрләрнең таләпләрен һәм үтенечләрен уңай кабул итүгә, аларның игътибарын дәрестә тикшерелә торган мәгълүматка җәлеп итүгә, аларның танып-белү эшчәнлеген активлаштыруга ярдәм итә. ; укучыларның дәрестә гомуми кабул ителгән тәртип нормаларын, өлкән (педагогик хезмәткәрләр) һәм яшьтәшләре (укучылар) белән аралашу кагыйдәләрен, уку дисциплинасы һәм үз-үзеңне оештыру принципларын үтәргә өндәү	
2.	Гади җөмлә синтаксисы Җөмләдә сүзләр бәйләнеше.	Синтаксис буенча гомуми мәгълүмат.Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Тезүлебәйләнеш: тиңдәш кисәкләр арасындагы теркәгечле һәм теркәгечсез бәйләнеш, тиңдәш кисәкләр арасына куела торган тыныш билгеләре; тиңдәш кисәкләр янында гомумиләштерүче сүзләр; гомумиләштерүче сүзләр алдына һәм алардан соң куела торган тыныш билгеләре.Ияртүле бәйләнеш: ияртүче һәм ияртүче сүз, аларның шартлы билгесе; ияртүле бәйләнештәге сүзләр арасында урнашкан хәбәрлекле, ачыклаулы, аныклаулы	укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган күренешләрнең кыйммәтле аспектына җәлеп итү, аларның дәрестә бирелә торган социаль әһәмияткә ия мәгълүмат белән эшләвен оештыру – аның турында фикер алышуны башлап җибәрү, укучыларның фикерләре, аңа карата үз карашларын булдыру. укучыларга хезмәттәшлек һәм үзара ярдәм итү буенча социаль әһәмиятле тәҗрибә бирә торган, өлгермәүче сыйныфташлары өстендә мотивацияле һәм эрудицияле укучылар шефлыгын оештыру	

		мөнәсәбәт.Укыту процессында әңгәмә, дәреслек һәм башка чыганаклар белән эш, гади план буенча изложение язу формалары кулланыла.Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр: Синтаксисның өйрәнү объектын белү. Җөмләдәге үзара бәйләнешкә кергәнсүзләрне таба, сүзтезмәләрне аера, алардагы бәйләүче чараларны күрсәтә алу. Тиңдәш кисәкләр арасында теркәгечле һәм теркәгечсез бәйләнеш төрләрен белү. Тиндәш кисәкләр янында гомумиләштерүче сүз-ләрне таба һәм тиешле тыныш билгеләрен куя белү. Җөмләдә сүзләр бәйләнешен аерабелергә өйрәнү. Ияртүле бәйләнешне формалаштыра торган грамматик чараларны белү. Шартлы билгене аңлау. Хәбәрлекле мөнәсәбәтнең җөмлә барлыкка китерүен аңлау. Ачыклаулы мөнәсәбәтнең сүзтезмә барлыкка китерүен аңлау. Аларның аныклагычлар, аныклагыч җөмләләр барлыкка китерүен төшендерү. Тезүле һәм ияртүле бәйләнеш буенча алган белемнәренкуллана белүләре. Контроль төрләре: сорауларга җавап, тест, изложение яздыру, мөстәкыйль эш эшләтү. Мөстәкыйль эш төрләре: тест, грамматик анализ, изложение язу.		
3.	Җөмләләрне төркемләү	Фигыль сүзтезмә, сүзтезмәдәге бәйләүче чаралар. Исем сүзтезмә, сүзтезмәдәге бәйләүче чаралар.Сыйфат сүзтезмә, сүзтезмәдәге бәйләүче чаралар.Алмашлык сүзтезмә, сүзтезмәдәге бәйләүче чаралар.Сан сүзтезмә, сүзтезмәдәге бәйләүче чаралар. Рәвеш сүзтезмә, сүзтезмәдәге бәйләүче чаралар.Хәбәрлек сүз сүзтезмә,	бу укучыларга теоретик проблеманы мөстәкыйль чишү, үз идеяләрен Формалаштыру һәм рәсмиләштерү күнекмәләрен, башка тикшеренүчеләр эшендә рәсмиләштерелгән башка идеяләргә карата ихтирамлы мөнәсәбәт күнекмәләрен, аудитория алдында халык алдында чыгыш ясау, аргументлау һәм үз карашларын яклау күнекмәләрен алу мөмкинлеге бирәчәк. ; укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган күренешләрнең кыйммәтле аспектына җәлеп итү, аларның	

		сүзтезмәдәге бәйләүче чаралар.Бифункциональ кушымчалар (ясагыч һәм бәйләгеч функ- цияле кушымчалар).Сүзтезмәләрне тикшерү тәртибе. Укыту процессында әңгәмә, дәреслек һәм башка чыганаклар белән эш, гади план буенча сочинение язу һәм диктант язу формалары кулланыла.Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр: Сүзтезмә турында төшенчә алу, төрләрен төшенү. Исем сүзтезмәләртурында гомумибелешмә алу. Күнегүләр эшләүбарышындабелемнәрен ныгыту. Сыйфат сүзтезмәләр һәм аның бәйләүче чаралары турында аңлау һәм аларны дөрес куллана белүгә ирешү.Алмашлык сүзтезмә, аның бәйләүче чаралары турында аңлау. Сан сүзтезмә,аның бәйләүче чараларын аңлау. Рәвеш сүз төркемен искә төшерү. Рәвеш сүзтезмәләр турында аңлау. Хәбәрлек сүзләрне искә төшерү. Мондый төр сүзтезмәләр турында билгеләмә алу дөрес куллана белү. Сүзтезмәләргә анализ ясау тәртибен өйрәтү. Эш барышында белемнәрен ныгыту. Контрольтөрләре: сорауларга җавап, тест, сүзлек диктанты, сочинение яздыру, мөстәкыйль эш эшләтү, төркемнәрдә эш. Мөстәкыйль эш төрләре: мөстәкыйль эш, сочинение язу.	дәрестә бирелә торган социаль әһәмияткә ия мәгълүмат белән эшләвен оештыру – аның турында фикер алышуны башлап җибәрү, укучыларның фикерләре, аңа карата үз карашларын булдыру.; укучыларга җаваплы, гражданлык үз-үзен тотышы, кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелек мисалларын күрсәтү аша уку-укыту предметын карап тоту өчен тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану	
4.	Җөмләнең грамматик кисәкләре	Ике составлы җөмлә. Бер составлы җөмлә: бер составлы фигыль җөмлә, бер составлы исем җөмлә. Сөйләмдә бер составлы җөмләләрнең кулланылыш үзенчәлекләре.Әйтү максаты ягыннан җөмлә төрләре: хикәя, сорау, боерык җөмлә. Тойгылы җөмлә: тойгылы хикәя, сорау, боерык җөмләләр; җөмләнең	укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган күренешләрнең кыйммәтле аспектына җәлеп итү, аларның дәрестә бирелә торган социаль әһәмияткә ия мәгълүмат белән эшләвен оештыру – аның турында фикер алышуны башлап җибәрү, укучыларның фикерләре, аңа карата үз карашларын булдыру.; укучыларга җаваплы, гражданлык үз-үзен тотышы, кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелек мисалларын күрсәтү	

		төрле урынында килгән эндәш һәм кереш сүзләр, ымлыклар, аларянында куела торган тыныш билгеләре. Раслау һәм инкяр җөмлә турында гомуми төшенчә. Җыйнак һәм җәенке гади җөмләләр. Тулы һәм ким җөмләләр. Өстәлмәләр. Гади җөмлә. Теркәгечле һәм теркәгечсез кушма җөмләләр.Укыту процессында әңгәмә, дәреслек һәм башка чыганаклар белән эш, гади план буенча изложение язу һәм диктант язу формалары кулланыла. Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр: Җөмлә һәм аның төрләре белән таныштыру. Ике составлы җөмләләр турында гомуми төшенчә бирү. Бер составлы җөмләләр турында билгелә-мәбирү. Анализ ясау үрнәген өйрәтү. Хикәя һәм сорау җөмләләрне аерырга өйрәнү. Бәйләнешле сөйләм телен үстерү. Тойгылы җөмлә турында төшенчә бирү, ничек формалашуын күзәтү. Эндәш һәм кереш сүзләр турында искә төшерү. Ымлык турында билгеләмә бирү. Җыйнак һәм җәенкеҗөмләләрне кабатлау. Тулы һәм ким җөмләләрне аера һәм сөйләмдә куллана белү. Өстәлмәләр һәм күзаллаулы баш килеш турында белү. Контроль төрләре: сорауларга җавап, тест, сүзлек диктанты, изложение яздыру, мөстәкыйль эш эшләтү, контроль диктант яздыру, БРТ биремнәре,диалог төзетү, карточкалар буенча мөстәкыйль эш. Мөстәкыйль эш төрләре: хикәя язу, гади план төзеп, изложение язу, катлаулы план төзеп сөйләү, диктант язып, бирем үтәү, хаталар өстендә эш, дидактик материаллардан бирем үтәү.	аша, уку өчен тиешле текстлар, мәсьәләләрне хәл итү өчен бурычлар, проблемалы ситуацияләр аша уку предметын карап тотуның тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану	

5.	Йомгаклау	Җөмләнең баш кисәкләре: ия, гади ия, тезмә ия; хәбәр, гади хәбәр, кушмахәбәр, аларның белдерелүе, җөмләдәге урыны. һәм күнекмәләренә таләпләр: Ия һәм аның төрләре: гади, тезмә ияләр һәм аларның җөмләдәге урыны турында белешмә алу. Гади һәм тезмә хәбәрләртурында билгеләмә бирү. Ия белән хәбәр арасына сызык кую очракларын аңлату.Иярчен кисәкләр турында гомуми төшенчә бирү. Аергыч һәм аның кайсы сүз төркеме белән белдерелә алуы турында төшенчә бирү. Аергычның аерылмышына ничә төрле чара ярдәмендә бәйләнүе турында белү. Тәмамлыкларны табып, аларның төрләрен аера белергә өйрәнү. Туры һәм кыек тәмамлыкларның ничек белдерелүен ачыклау, җөмләдәге урынын белү. Вакыт һәм урын хәлләре, аларның ничек белдерелүе турында аңлау. Урын хәленең үзенчәлекле билгеләрен күрсәтү. Сәбәп һәм максат хәлләренең белдерелү-ләрен аңлау. Бу ике хәлне аерырга өйрәнү. Рәвеш һәмкүләм хәлләрен белү, бу төр хәлләргә билгеләмә бирү. Бәйләүче чараларын аңлату. Шарт һәм кире хәлләрне белү, бу төр хәлләргә билгеләмә бирү. Бәйләүче чараларын аңлау. Аныклагыч турында билгеләмә, җөмләдән аныклагычларны таба алу күнекмәсе алу. Тиңдәш кисәкләр турында тулы белешмә бирү. Бәйләнешләрен аңлату. Тиңдәш кисәкләр янында нинди тыныш билгеләре куелуын аңлау. Эндәш сүзләр турында төшенчә бирү. Тыныш билгеләренең куелу кагыйдәләрен аңлау. Модаль кисәкләргә билгеләмә бирү. Сүзләрнең	укучыларга җаваплы, гражданлык үз-үзен тотышы, кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелек мисалларын күрсәтү аша, уку өчен тиешле текстлар, мәсьәләләрне хәл итү өчен бурычлар, проблемалы ситуацияләр аша уку предметын карап тотуның тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган күренешләрнең кыйммәтле аспектына җәлеп итү, аларның дәрестә бирелә торган социаль әһәмияткә ия мәгълүмат белән эшләвен оештыру – аның турында фикер алышуны башлап җибәрү, укучыларның фикерләре, аңа карата үз карашларын булдыру.; укучыларга җаваплы, гражданлык үз-үзен тотышы, кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелек мисалларын күрсәтү аша, уку өчен тиешле текстлар, мәсьәләләрне хәл итү өчен бурычлар, проблемалы ситуацияләр аша уку предметын карап тотуның тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану	

		җөмләдә урнашу тәртибе турында билгеләмә бирү. Язма һәм телдән сөйләмдә сүзләрнең туры һәм кире тәртибен аера белү. Логик басым турында белешмә бирү. Җөмләнең кайсы кисәкләреаерымлануы турында аңлау. Аерымланган кисәкләрнең янында нинди тыныш билгеләре куелуын аңлау. Җөмлә кисәкләрен билгеләүнең шартлы билгеләрен үзләштерү. Морфологик-синтаксик анализ ясау күнекмәләре алу. Тыныш билгеләрен дөрес һәм урынлы куллана белү.Контроль төрләре: сорауларга җавап, тест, изложение яздыру, мөстәкыйль эш эшләтү, контроль диктант яздыру, БРТ тестлары, карточкалар буенча мөстәкыйль эш, аңлатмалы сүзлек диктанты яздыру, төркемнәрдә эш . төрләре: гади план төзеп, изложение язу, диктант язып, бирем үтәү, хаталар өстендә эш, дидактик материаллардан бирем үтәү, гади план төзеп, сочинение-сыйфатлама язу, мөстәкыйль эш, диалог һәм монолог язу.Арадаш аттестация эшенә контроль диктант тәкъдим ителә.		
6.	Диктант	:Диктант язу. Изложение язу. Сочинение язу .Бәйләнешле сөйләм үстерү.Махсус текст яки әдәбият дәресендә өйрәнелгән бер әсәр (тәмамланган өлеше булырга мөмкин) нигезендә катлаулы план төзү һәм шул план ярдәмендә сөйләү күнегүләре. Диалогик һәм монологик сөйләм формаларыннан файдалану, сөйләмне интонацион һәм мәгънәви кисәкләргә — синтагмаларга бүлү күнекмәләре,	укучыларга хезмәттәшлек һәм үзара ярдәм итү буенча социаль әһәмиятле тәҗрибә бирә торган, өлгермәүче сыйныфташлары өстендә мотивацияле һәм эрудицияле укучылар шефлыгын оештыру укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган күренешләрнең кыйммәтле аспектына җәлеп итү, аларның дәрестә бирелә торган социаль әһәмияткә ия мәгълүмат белән эшләвен оештыру – аның турында фикер алышуны башлап җибәрү, укучыларның фикерләре, аңа карата үз карашларын булдыру.; укучыларга җаваплы, гражданлык үз-үзен тотышы, кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелек мисалларын күрсәтү	
7.	Изложение			
8.	Сочинение			

		сөйләмдә логик басым. Портрет якиберәр картина нигезендә сыйфатлама элементларын киңрәк кулланып хикәяләү. Туган як табигатен тасвирлау (пейзаж).	аша, уку өчен тиешле текстлар, мәсьәләләрне хәл итү өчен бурычлар, проблемалы ситуацияләр аша уку предметын карап тотуның тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану	
9.	БСҮ	Изложениеиене, сочинениене, өйдә язылган бер сочинениене бергәләп тикшерү. Дәрестә өйрәнелгән бер әсәргә яки өзеккә язмача бәя бирү. Гариза турында төшенчә,аны язу күнегүләре . Төрле жанрларга караган текстларны сәнгатьле уку, фикерне әдәби телдә аңлату. Бәйләнешле сөйләм үстерү. Хаталар өстендә эш. Йомгаклау. Йомгаклау контроль эше: грамматик биремле диктант.	укучыларга хезмәттәшлек һәм үзара ярдәм итү буенча социаль әһәмиятле тәҗрибә бирә торган, өлгермәүче сыйныфташлары өстендә мотивацияле һәм эрудицияле укучылар шефлыгын оештыру укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган күренешләрнең кыйммәтле аспектына җәлеп итү, аларның дәрестә бирелә торган социаль әһәмияткә ия мәгълүмат белән эшләвен оештыру – аның турында фикер алышуны башлап җибәрү, укучыларның фикерләре, аңа карата үз карашларын булдыру.; укучыларга җаваплы, гражданлык үз-үзен тотышы, кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелек мисалларын күрсәтү аша, уку өчен тиешле текстлар, мәсьәләләрне хәл итү өчен бурычлар, проблемалы ситуацияләр аша уку предметын карап тотуның тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану	
Ба ры сы				

Календарь-тематик план

№	Өйрәнеләсе бүлек, дәрес темасы	сәг. саны	Укучылар эшчәнлеге яки укыту эшчәнлеге төрләре	үткәрү вакыты	үтәлеше
1	Сүз ясалышы	1	Тамыр һәм ясалма нигезле сүзләрне аеру; сүзьясалыш ысулын билгеләү; ясагыч кушымча ялгау, сүзләр кушылу, сүзләрне кыскарту ысуллары белән яңа сүзләр ясау. Сүзләргә лексик анализ ясау	2.09	
2	Сүз төзелеше	1	Сүзне нигез, тамыр, сүзьясагыч, модальлек, бәйләгеч кушымчаларга бүлү; сүзләргә фонетик анализ ясау	4.09	
3-4	Мөстәкыйль, бәйләгеч һәм модаль сүз төркемнәрен кабатлау	2	Сүзне кайсы сүз төркеме булуына карап, анализлау һәм характеристика бирә белү. Мөстәкыйль һәм ярдәмлек сүз төркемнәрен , аларның формаларын белү, аера алу. Сөйләмдә сүз төркемнәрен дөрес итеп куллана белү	7.09 9.09	
5	Сүзләргә морфологик анализ ясау.	1	Игътибарлы язу һәм дөрес итеп морфологик анализ ясау	11.09	
6	Сүзләргә морфологик –синтаксик анализ ясау	1	Орфограммаларны искә төшерү. Сүз төркемнәрен һәм җөмлә кисәкләрен дөрес билгеләү	14.09	
7	Грамматик биремле диктант.	1	Грамоталы язу һәм грамматик биремне дөрес үтәү	16.09	
8	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Тезүле бәйләнеш. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше турында гомуми мәгълүмат	1	Җөмлә эченнән сүзтезмәне аерып чыгара белә. Төп һәм ияреп килүче сүзне аера белә. Тезүле бәйләнешне аера белә, сүзтезмәләргә характеристика бирә һәм анализлый белү	18.09	
9	Тиңдәш кисәкләр арасында теркәгечле һәм теркәгечсез бәйләнеш	1	Тиңдәш кисәкләргә төшенчә бирә һәм төрләрен аеру	21.09	
10	Тиңдәш кисәкләр арасында тыныш билгеләре	1	Тиңдәш кисәкләрне бәйләүче чараларны таба һәм куллана белү	23.09	
11	Тиңдәш кисәкләр янында гомумиләштерүче сүзләр	1	Тиңдәш кисәкләр арасында бәйләнешләрне аеру һәм бәйләүче чараларны күрсәтү	25.09	
12	Б.С.Ү. Иҗади биремле изложение.	1	Ишеткәнне истә калдырып, фикерләрне өзлекле итеп грамоталы язу	28.09	
13	Изложениедә булган хаталарга тулы анализ . Б.С.Ү.	1	Орфограммаларны искә төшереп, хатасыз язарга өйрәнү	30.09	

14	Гомумиләштерүче сүзләр янында тыныш билгеләре	1	Гомумиләштерүче сүзләрнең кайда урнашуына карап, тыныш билгеләрен дөрес кую	2.10	
15	Б.С.Ү. Фикер йөртү тибындагы сочинение. Хезмәт иясе – хөрмәт иясе	1	Фикерләрне бәйләнешле, грамоталы төзү һәм язу	5.10	
16	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Ияртүле бәйләнеш. Ияручe һәм ияртүче сүз. Хәбәрлекле мөнәсәбәт.	1	Җөмлә эченнән сүзтезмәне аерып чыгара алу. Төп һәм ияреп килүче сүзне аера белү. Тезүле һәм ияртүле бәйләнешне аеру, сүзтезмәләргә характеристика бирә алу һәм анализлау	7.10	
17	Ачыклаулы мөнәсәбәт	1	Ияртүле бәйләнештә торган мөнәсәбәтләрнең мәгънәсенә карап, төрен ачыклау.	9.10	
18	Аныклаулы мөнәсәбәт.	1	Ияртүле бәйләнештә торган мөнәсәбәтләрнең мәгънәсенә карап, төрен ачыклау.	12.10	
19	Б.С.Ү. Мәкалә язу. Талантның бер өлеше тумыштан, тугыз өлеше тырышлыктан	1	Мәкалә язуга таләпләрне белү	14.10	
20	Сүзтезмә	1	Җөмлә эченнән сүзтезмәне аерып чыгара белә. Төп һәм ияреп килүче сүзне аера белү.	16.10	
21	Фигыль сүзтезмә	1	Төп һәм ияреп килүче сүзнең нинди сүз төркеменнән булуына карап, сүзтезмәләрнең төрләрен аера белү.	19.10	
22	Исем сүзтезмә	1	Төп һәм ияреп килүче сүзнең нинди сүз төркеменнән булуына карап, сүзтезмәләрнең төрләрен аера белү.	21.10	
23	Б.С.Ү.К.Муллашевның “Сөембикә” картинасы буенча тасвирлама сочинение .	1	Сочинениегә таләпләрне белү һәм грамоталы язу	23.10	
24	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Сыйфат сүзтезмә	1	Төп һәм ияреп килүче сүзнең нинди сүз төркеменнән булуына карап, сүзтезмәләрнең төрләрен аера белү.	26.10	
25	Алмашлык сүзтезмә	1	Төп һәм ияреп килүче сүзнең нинди сүз төркеменнән булуына карап, сүзтезмәләрнең төрләрен аера белү.	9.11	
26	Искәртмәле диктант.	1	Кагыйдәләрне дөрес кулланып язу	11.11	
27	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Рәвеш сүзтезмә	1	Төп һәм ияреп килүче сүзнең нинди сүз төркеменнән булуына карап, сүзтезмәләрнең төрләрен аера белү, урынлы куллану	13.11	
28	Сан сүзтезмә	1	Төп һәм ияреп килүче сүзнең нинди сүз төркеменнән булуына карап,	16.11	

			сүзтезмәләрнең төрләрен аера белү.		
29	Хәбәрлек сүз сүзтезмә	1	Төп һәм ияреп килүче сүзнең нинди сүз төркеменнән булуына карап, сүзтезмәләрнең төрләрен аера белү, сөйләмдә куллану	18.11	
30	Сүзтезмәләрне тикшерү	1	Тикшерү үрнәге буенча сүзтезмәләргә анализ ясый белү.	20.11	
31	Изложение язу	1	Ишеткәнне истә калдырып, фикерләрне өзлекле итеп грамоталы язу	23.11	
32	Хаталарны төзәтү өстендә эш.. Җөмлә ничек оеша?	1	Җөмләнең ничек төзелүен, сүзләрнең бәйләнеш төрләрен һәм җөмлә төшенчәсен белү.	25.11	
33	Җөмләләрне төркемләү. Ике составлы җөмләләр.	1	Гади ике составлы җөмләләрнең синтаксик структурасын анализлый белү.	27.11	
34	Бер составлы җөмләләр турында төшенчә.	1	Бер составлы җөмләләрне таный, аларның төрләрен аеру һәм баш кисәкләренең нинди сүз төркеме белән белдерелгәнен әйтү.	30.11	
35	Бер составлы исем җөмлә. Атау җөмлә	1	Исем җөмлә турында төшенчә. Җөмләнең моделен ясау һәм танып әйтү, сөйләмдә дөрес куллану.	2.12	
36	Бер составлы фигыль җөмлә.	1	Фигыль җөмлә турында төшенчә, фигыль җөмләнең төрләре.	4.12	
37	Иҗади сүзлек диктанты.	1	Бер составлы җөмләләрне кулланып, хикәя язу	7.12	
38	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Әйтү максаты ягыннан җөмлә төрләре	1	Әйтү максатына, интонациясенә карап, җөмлә төрләрен билгели белү.	9.12	
39	Хикәя җөмлә	1	Әйтү максатына, интонациясенә карап, җөмлә төрләрен билгели һәм тыныш билгеләрен куя белү.	11.12	
40	Сорау җөмлә	1	Әйтү максатына, интонациясенә карап, җөмлә төрләрен билгели һәм тыныш билгеләрен куя белү.	14.12	
41	Боерык җөмлә һәм җөмләдән соң тыныш билгеләре	1	Әйтү максатына, интонациясенә карап, җөмлә төрләрен билгели һәм тыныш билгеләрен кую.	16.12	
42-43	Тойгылы җөмлә һәм тойгылы җөмләне оештыру чаралары.	2	Әйтү максатына, хис-тойгыларның булу-булмавына, интонациясенә карап, җөмлә төрләрен билгели һәм тыныш билгеләрен куя белү.	18.12 21.12	
44	Контроль диктант.	1	Игътибарлы, орфограммаларны дөрес кулланып язу	23.12	
45	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Синтагма	1	Төрле тип җөмләләрне дөрес интонация белән уку. Җөмләнең мәгънәви кисәкләрен пауза белән аера алу.	25.12	
46-47	Раслау һәм инкяр җөмләләр	2	Раслау һәм инкяр җөмләләрне грамматик билгеләренә карап аеру һәм сөйләмдә куллана белү.	28.12 11.01	

48	Б.С.Ү. Б. Урманченың “Атлар коендыру” картинасы буенча сочинение	1	Сочинениегә таләпләрне белү һәм грамоталы язу	13.01	
49-50	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Җыйнак һәм җәенке җөмләләр	2	Иярчен кисәкләрнең булу-булмавына карап, җөмләләрнең төрләрен аера һәм куллана белү	15.01 18.01	
51-52	Тулы һәм ким җөмләләр	2	Ким җөмләләрне аера һәм алар янында тыныш билгеләрен дөрес куя белә. Мондый җөмләләрне диалогларда дөрес куллану.	20.01 22.01	
53	Б.С.Ү.Спектакльдән алган тәэсирләр белән уртаклашып диалог төзергә яки дустыңнан интервью алырга	1	Аралашу кагыйдәләрен белү	25.01	
54-55	Гади һәм кушма җөмләләр	2	Хәбәрлекләрнең (грамматик нигезләрнең) санына карап, җөмләләрнең төрләрен аера һәм дөрес куллану.	27.01 29.01	
56-57	Б .С.Ү. Контроль изложение.	2		1.02 3.02	
58	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Җөмләнең баш кисәкләре.	1	Җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен аеру.	5.02	
59	Ия һәм аның төрләре.	1	Иянең төзелешенә карап, төрләрен аера, таба белү.	8.02	
60	Хәбәр һәм аның белдерелүе	1	Җөмләнең грамматик нигезен таба белү	10.02	
61	Хәбәр һәм аның төрләре	1	Хәбәрнең төзелешенә карап, төрләрен аеру җөмләдә билгеләү	12.02	
62	Б.С.Ү. Гариза язу	1	Гариза язу тәртибен өйрәнү	15.02	
63	Җөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч. Һәм аның белдерелүе	1	Исемне ачыклап, барлык мөстәкыйль сүз төркемнәре белән белдерелә торган җөмлә кисәгенең аергыч булуын белә һәм җөмләдә таба алу, билгеләү.	17.02	
64	Тиңдәш һәм тиңдәш булмаган аергычлар	1	Тиңдәш һәм тиңдәш булмаган аергычларны таба һәм җөмләдә оста куллана белү.	19.02	
65	Грамматик биремле диктант.	1		22.02	
66	Хаталар өстендә эш. Тәмамлык һәм аның белдерелүе	1	Фигыльне ачыклап, эш яки хәлнең үтәлүенә бәйле предметны, затны белдерүче кисәкнең тәмамлык булуын белү.	24.02	
67	Туры һәм кыек тәмамлыклар	1	Туры һәм кыек тәмамлыкларны табу һәм билгели белү	26.02	
68	Б.С.Ү. Хат һәм аның төрләре. Хат язу	1	Хат язу кагыйдәләрен белү, дөрес текст төзү.	29.02	

69	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Хәлләр. Вакыт хәле.	1	Фигыльне ачыклап, эш яки хәлнең үтәлү вакытын белдереп килә торган җөмлә кисәгенең вакыт хәле икәнен беләә.	2.03	
70	Урын хәле	1	Фигыльне ачыклап, эш яки хәлнең үтәлү урынын белдереп килә торган җөмлә кисәгенең урын хәле икәнен белә.	4.03	
71	Рәвеш хәле	1	Фигыльне ачыклап, эш яки хәлнең үтәлү рәвешен белдереп килә торган җөмлә кисәгенең рәвеш хәле икәнен белә.	7.03	
72	Күләм хәле	1	Фигыльне, рәвешне, сыйфатны ачыклап, эш яки хәлнең күләмен, билгенең билгесен, дәрәҗәсен белдереп килә торган җөмлә кисәгенең күләм хәле икәнен белә.	9.03	
73	Тикшерү тесты. Җөмлә кисәкләре.	1		11.03	
74	Хаталар өстендә эш . Сәбәп хәле	1	Фигыльне ачыклап, эш яки хәлнең үтәлү сәбәбен белдереп килә торган җөмлә кисәгенең сәбәп хәле икәнен белә.	14.03	
75	Максат хәле	1	Фигыльне ачыклап, эш яки хәлнең үтәлү максатын белдереп килә торган җөмлә кисәгенең максат хәле икәнен белә.	16.03	
76	Б.С.Ү. Миниатюр изложение.	1	Ишеткәнне истә калдырып, белемнәрне дөрес кулланып яза алу	18.03	
77	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Шарт хәле	1	Фигыльне ачыклап, эш яки хәлнең үтәлү шартын белдереп килә торган җөмлә кисәгенең шарт хәле икәнен белә.	21.03	
78	Кире хәл	1	Фигыльне ачыклап, эш яки хәлнең киресе булачагын белдереп килә торган җөмлә кисәгенең кире хәл икәнен белү.	1.04	
79	Фикер йөртү тибындагы сочинение. Мин кайчан бәхетле?	1	Өзлекле фикер йөртә һәм сурәтләү чаралары клланып яза белү	4.04	
80	Хаталар өстендә эш. Аныклагычка төшенчә	1	Аныклагычларны таба һәм сөйләмдә куллана белү	6.04	
81	Аныклагыч янында тыныш билгеләре	1	Аныклагычларны табу һәм тыныш билгеләрен дөрес кую.	8.04	
82	Б.С.Ү. И.Зариповның “Исле гөл” картинасы буенча хикәя язу	1	Хикәя язуга таләпләрне ачыклау һәм шуңа нигезләнеп иҗат итү	11.04	
83	Хаталар өстендә эш. Аерымланган хәлләр	1	Үзе ачыклап килгән кисәктән ераклашып, ярымхәбәрлек төшенчәсенә ия булган хәлләрнең аерымлануын белү.	13.04	
84	Аерымланган хәлләр янында тыныш билгеләре	1	Тыныш билгеләрен дөрес итеп кую.	15.04	
85	Җөмләнең модаль кисәкләре. Кереш сүзләр һәм мәгънәсе буенча	1	Җөмләдә эш-гамәлләргә карата мөнәсәбәтне белдерүче сүзләрнең кереш сүзләр икәнен һәм мәгънәләрен белү.	18.04	

	аның төрләре				
86	Кереш сүзләр янында тыныш билгеләре, билгеләнүе	1	Тыныш билгеләрен дөрес кую	20.04	
87	Тикшерү диктанты.	1		22.04	
88	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Эндәш сүзләр	1	Эндәш сүзләрне аеру һәм сөйләмдә дөрес куллану.	25.04	
89	Эндәш сүзләр янында тыныш билгеләре	1	Эндәш сүзләр янында тыныш билгеләрен дөрес куя белү	27.04	
90-91	Контроль изложение.	2	Алган белемнәрне системалаштыру, куллана белү.	29.04 2.05	
92-93	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Сөйләмдә сүзләрнең туры һәм кире тәртибе	2	Җөмлә кисәкләренең урнашу тәртибен белә һәм сөйләмдә дөрес куллана.	4.05 6.05	
94	Җөмләнең грамматик кисәкләрен кабатлау Җөмлә кисәкләренә морфологик анализ	1	Синтаксис буенча белемнәрен системалаштыру.	9.05	
95	**Йомгаклау контроль эше**. Грамматик биремле диктант.	1	Биремнәрне дөрес һәм төгәл үти алу	11.05	
96-97	Хаталарны төзәтү өстендә эш. Җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен кабатлау.	2	Белемнәрне системалаштыру, модель төзү.	13.05 16.05	
98-99	Җөмләгә морфологик- синтаксик анализ.	2	Морфология һәм синтаксис буенча алган белемнәрне системалаштыру, куллана белү.	18.05 20.05	
100-101	Гади җөмләне гомумиләштереп кабатлау	2	Җөмләләрне төркемләү принципларына таянып, аларның төрләрен билгели һәм сөйләмдә дөрес куллана. Булган белемен системалаштыра, модель төзи ала.	23.05 25.05	
102	Ел буена үткәннәргә гомуми йомгак	1	Ел дәвамында өйрәнгәннәрне кабатлау, төрле калыптагы гади җөмләләр төзү		

Укыту-методик әсбаплар исемлеге

I.Төп:
1. Н.В.Максимов, Т.Ә.Нәбиуллина. Татар теле, 7 сыйныф, татар телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы.- Казан:Татарстан китап нәшрияты, 2014.
2. Н. В. Максимов, Т.Ә. Нәбиуллина. Татар теле, 7 сыйныф, татар телендә гомумибелем бирү оешмалары укытучылары өчен методиккулланма.-Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2014.

II. Өстәмә:
1. “Мәгариф турында” Россия Федерациясенең Законы (“Закон об образовании в Российской Федерации”)
2. “Мәгариф турында” Татарстан Республикасы Законы (6,7,10,32 маддә).
3. ”Татар урта гомуми белем мәктәпләре өчен татар теленнән программа” 5-11 нче сыйныфлар. Татарстан Республикасы Мәгарифминистрлыгы, Казан, “Мәгариф” нәшрияты, 2010нчы ел.
4. Татар теле: Татар урта гомуми белем бирү мәкт. 5нче сыйныфы өчен дәреслек/Р.А. Юсупов, К.З.Зиннәтуллина, Ч.М. Харисова,Т.М.Гайфуллина.- Казан, Мәгариф, 2006.
5. Диктантлар җыентыгы (төрле авторлар).
6. Изложениеләр җыентыгы (төрле авторлар).
7. Вәлиева Ф.С., Саттаров Г.Ф. Урта мәктәп һәм гимназияләрдә татар телен укыту методикасы, К..: Раннур н-ты, 2000.8.Татар телендә тыныш билгеләре,Казан ,1985.- Ф.С.Сафиуллина, С.М.Ибраһимов, Э.Вафина.
9.Морфология һәм орфография буенча кулланмалар.-Урта мәктәпнең ана теле укытучылары, мәктәп укучылары өчен күрсәтмәәсбаплар./Н.В.Максимов.-“Таң-Заря”, 1997.
10. Татар теленнән 222 тест/-Х.Сәлим.-Казан, “Яңалиф”, 2005.
12. Татар теленнән кагыйдәләр җыентыгы, Казан,2003.-Н.Гыймадиева, Р.Нуруллина